

NIGERIA

PRZEWODNIK PO RYNKU

Ustrój polityczny

Zgodnie z konstytucją z 1999 Nigeria jest republiką federalną, z prezydentem jako głową państwa a zarazem szefem rządu, wybieranym w wyborach powszechnych na 4 lata.

Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego Zgromadzenia Narodowego, wybieranego w wyborach powszechnych, o kadencji 4-letniej. Zgromadzenie składa się z Senatu (109 mandatów, 3 z każdego stanu, plus 1 z Abudży; członkowie są wybierani w głosowaniu powszechnym na okres czterech lat) oraz Izby Reprezentantów (360 miejsc; członkowie wybierani są w wyborach powszechnych na okres czterech lat). Władzę wykonawczą sprawuje rząd, zatwierdzany przez Zgromadzenie Narodowe na wniosek prezydenta. Stany posiadają dużą autonomię wewnętrzną.

Do roku 1960 Nigeria pozostawała pod wpływami brytyjskimi. Po uzyskaniu niepodległości kraj musiał zmierzyć się z wojną domową oraz rządami wojskowych. Dopiero nowa konstytucja przyjęta w 1999 r. pozwoliła na pokojowe przejście władzy przez cywilny rząd, który podejmuje próby reformowania gospodarki opartej na wydobywaniu ropy naftowej (sektor naftowy reprezentuje 95% zagranicznych zysków z wymiany handlowej oraz 80% dochodu budżetu). Po podpisaniu umowy stand-by z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW) w sierpniu 2000 r. Nigeria otrzymała ofertę restrukturyzacji długu od Klubu Paryskiego oraz 1 miliard USD od MFW, oba uwarunkowane reformami gospodarczymi. Nigeria wycofała się jednak z programu MFW w sierpniu 2002 r., po tym jak nie potrafiła spełnić celów takich jak wydatki oraz kursy walut, nie kwalifikując się do dalszego umarzania długów przez Klub Paryski.

W 2005 r. Nigeria otrzymała aprobatę Klubu Paryskiego na umorzenie długu w wysokości 18 miliardów USD w zamian za spłatę 12 miliardów USD, co spowodowało w sumie umorzenie 30 z 37 miliardów całkowitego zadłużenia zagranicznego. Od 2008 r. rząd zaczął okazywać wolę polityczną do wdrożenia reform gospodarczych narzucanych przez MFW. PKB Nigerii wzrosło znacząco między 2007 a 2012 r. dzięki wzrostowi w sektorach innych niż naftowe oraz dzięki stabilnym cenom ropy naftowej.

Rząd nigeryjski stworzył zespół do spraw gospodarczych, który zapowiada zwiększenie transparentności, rozwój sektorów przyczyniających się do wzrostu gospodarczego oraz polepszenie zarządzania fiskalnością kraju.

Podstawowe informacje gospodarcze

PKB	455,5 mld USD (2012)
Wzrost PKB	6,3% (2012)
PKB per capita (PPP)	2,800 USD (2012)
PKB - struktura sektorowa:	
Rolnictwo:	30,9%
Przemysł:	43%
Usługi:	26%
Dług publiczny (% PKB)	17,9% (2012)
Inflacja:	12,2% (2012)
Handel zagraniczny	
Eksport:	95,68 mld USD (2012)
Import:	53,36 mld USD (2012)

Udział ropy naftowej w eksporcie nigeryjskim stanowi ponad 90%, a pozostałe produkty to przede wszystkim gaz (ok. 5%) i produkty rolne. Główne kraje, do których kierowany jest eksport to USA (ok. 50%), Hiszpania, Brazylia i Francja. W imporcie przeważają maszyny i urządzenia, produkty chemiczne oraz żywność. Głównymi partnerami w imporcie są Chiny, USA, Wielka Brytania i Francja.

Bogactwa naturalne:

Ropa naftowa, gaz ziemny, cyna, rudy żelaza, węgiel, wapień, niob, ołów, cynk, asfalt, boksyty, itp.

Produkty rolne:

Kakao, orzeszki ziemne, olej palmowy, kukurydza, ryż, sorgo, proso, maniok (tapioka), bydło, owce, kozy, świnie.

Produkty przemysłowe:

Ropa naftowa, węgiel, cyna, wyroby gumowe, drewno; skóry, tekstylia, cement oraz inne materiały budowlane, produkty spożywcze, obuwie, substancje chemiczne, nawozy, ceramika, stal.

Szanse eksportowe i inwestycyjne dla przedsiębiorców zagranicznych

Nigeria importuje 40% wszystkich dóbr w Afryce Zachodniej. Plasuje ją to za największymi rynkami konsumenckimi Afryki - RPA oraz Egiptem. Oferuje możliwości rozwoju w wielu sektorach gospodarki takich jak rolnictwo, sektor lotniczy, samochodowy, komputerowy, sektor budowniczy, edukacja, energetyka, sprzęt medyczny, sektor morski, wyposażenie gazowe oraz naftowe oraz sektor telekomunikacji. Biorąc pod uwagę sytuację na rynku należy liczyć się z nieodpowiednią infrastrukturą, niewystarczającymi dostawami energii elektrycznej, ryzykiem przestępczości oraz korupcji.

Pomimo wyzwań, jakie stawia rynek nigeryjski, warto podkreślić, iż kraj ten był w 2012 r. trzecim po Angoli oraz Egipcie krajem w Afryce pod względem napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Według międzynarodowych raportów Nigeria liberalizuje swoją gospodarkę, promując partnerstwo publiczno - prywatne oraz zachęcając do tworzenia strategicznych sojuszy z zagranicznymi firmami zwłaszcza w ramach rozwoju infrastruktury oraz pozyskania technologii w najważniejszych sektorach takich jak energetyka, transport, sektor medyczny.

Z uwagi na duży popyt wewnętrzny na rynku nigeryjskim występuje zapotrzebowanie na różnego rodzaju produkty i usługi. Zagraniczni, w tym polscy, przedsiębiorcy mogą starać się o kontrakty w następujących branżach:

Sektor morski i szkolnictwa morskiego – udział w budowie infrastruktury portowej i około portowej, zamówienia na statki.

Sektor energetyczny - linie przesyłowe i infrastruktura energetyczna; kilku- kilkunasto-megawatowe siłownie; współpraca przy budowie dużych elektrowni (podwykonawstwo, dostawy części, nadzór, konsulting).

Sektor rolno-spożywczy - eksport/montownie sprzętu rolniczego, produkcja biopaliw i biomasy.

Sektor budowlany – budowa budynków mieszkalnych i infrastruktury; dostawy materiałów budowlanych i wykończeniowych – ceramika, drzwi, armatura, itp.

Sektor obronny – sprzedaż produktów oraz proste linie produkcyjne i montownie.

Sektor meblarski - montaż mebli.

W zakresie możliwości inwestycyjnych Komisja Promocji Inwestycji Nigerii (Nigerian Investment Promotion Commission) - zgodnie z dekretem z 1995 r. – pozwala zagranicznym firmom posiadać 100 - procentową własność w sektorach innych niż sektor naftowy i gazowy. W tych dwóch sektorach inwestycje są ograniczone do spółek joint venture lub umów o podziale produkcji.

Branże uważane za strategiczne ze względu na bezpieczeństwo narodowe, takie jak wytwarzanie broni palnej, amunicji oraz wyposażenia wojskowego i paramilitarnego, są zarezerwowane dla inwestorów krajowych.

Zagraniczni inwestorzy muszą zarejestrować się w NIPC. Prawo nigeryjskie zakazuje nacjonalizacji lub wywłaszczenia przedsiębiorstw zagranicznych, z wyjątkiem przypadków kiedy jest to istotne z uwagi na bezpieczeństwo krajowe.

Nigeryjskie prawodawstwo gospodarcze jest identyczne dla inwestorów krajowych i zagranicznych.

Prowadzenie działalności gospodarczej w Nigerii

Przed rozpoczęciem działalności gospodarczej na terenie Nigerii, należy dokonać jej rejestracji w Corporate Affairs Commission (CAC - www.cacnigeria.org).

Aktywność biznesową na terenie Nigerii można prowadzić w jednej z następujących form:

- prywatna lub publiczna spółka akcyjna,
- spółka jawna / z nieograniczoną odpowiedzialnością,
- spółka komandytowa,
- oddział lub filia,
- spółka partnerska ,
- jednoosobowa działalność gospodarcza,
- spółka powiernicza (incorporated trustees),
- przedstawicielstwo.

Forma działalności jest określana podczas rejestracji w CAC.

Do rejestracji wymagane są następujące dokumenty:

- list intencyjny, podpisany przez minimum dwóch członków – założycieli spółki,
- dane teleadresowe,
- oświadczenie informujące o wysokości posiadanego kapitału,
- statut spółki.

Potwierdzenie przyjęcia rejestracji dokumentów CAC powinno wydać w ciągu 24 godzin od daty przyjęcia. W praktyce, w niektórych sytuacjach czas ten może ulec wydłużeniu.

W przypadku wystąpienia sporu o charakterze gospodarczym (np. inwestycyjnym) właściwym organem są sądy cywilne, które zajmują się sporami między inwestorami zagranicznymi a rządem nigeryjskim. Są one również właściwe dla spraw pomiędzy zagranicznymi inwestorami a firmami nigeryjskimi. Prawo nigeryjskie zezwala na egzekwowanie zagranicznych wyroków po przesłuchaniu przez sądy nigeryjskie.

Podstawowe sektory gospodarki nigeryjskiej

Sektor petrochemiczny

Nigeria jest jednym z państw o największych złożach ropy naftowej (10 miejsce na świecie w udokumentowanych złożach ropy). Rezerwy ropy naftowej w Nigerii wynoszą ok. 37,2 mld baryłek. Sektor petrochemiczny jest odpowiedzialny za ok. 40% PKB. Nigeria jest członkiem OPEC od 1971 r.

Nigeria posiada również znaczne złoża gazu ziemnego, szacowane na około 160 bilionów metrów sześciennych. Wielkość złóż lokuje Nigerię wśród 10 najzasobniejszych krajów świata. Ze względu na brak wystarczającej infrastruktury do zagospodarowania złóż gazu, blisko 40% jest spalane. Strategia rozwoju sektora gazowego Nigerii przewiduje zwiększoną aktywność na rzecz większego udziału eksploatacji złóż tego surowca w dochodach państwa. Sektor ten wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych w jego rozbudowę zarówno w sferze eksploatacji jak i przetwarzania skroplonego gazu ziemnego (LNG). Rozwój sektora gazowego wymagać będzie dodatkowych nakładów na promocję krajową, aby zwiększyć wykorzystanie gazu ziemnego jako tańszego substytutu innych, droższych surowców energetycznych.

Sektor elektroenergetyczny

Kolejne rządy nigeryjskie konsekwentnie wskazują na zwiększenie dostaw energii do gospodarstw domowych i na potrzeby przemysłu jako swój priorytet. Aż 2/3 Nigeryjczyków nie ma dostępu do elektryczności, 25 z 36 stanów cierpi na permanentny kryzys energetyczny. Ostatnio podjęte działania prywatyzacji posiadanych aktywów energetycznych przez wielkie nigeryjskie grupy kapitałowe mogą oznaczać pewną zmianę podejścia i realne możliwości rozwoju tego sektora w Nigerii. Wydaje się, że polscy przedsiębiorcy mają realne szanse na realizację dostaw technologii do projektów produkcji energii odnawialnej rzędu kilkunastu MW.

Infrastruktura transportowa

Infrastruktura komunikacyjna w Nigerii jest w złym stanie. Jedyna linia kolejowa praktycznie nie funkcjonuje ze względu na zły stan techniczny torowisk i taboru oraz brak przygotowanej kadry zarządzającej i technicznej. Obecnie podejmowane są prace mające na celu przywrócenie komunikacji kolejowej pomiędzy Lagos a Kano oraz Port Harcourt i północą kraju. Prowadzone są one jednak w oparciu o stare, wąskotorowe linie, które nawet w przypadku uruchomienia, będą miały ograniczony wpływ na rozwój gospodarczy kraju. Rzadka sieć dróg jest zniszczona i nieregularnie naprawiana. Zły stan dróg, fatalny stan techniczny pojazdów, wyłączne poleganie na transporcie kołowym przy przewozie towarów (w tym paliw płynnych), okresowe trudności z dostępnością paliwa powodują, że Nigeria ponosi olbrzymie straty gospodarcze, powodowane przez niewydolność systemu transportowego.

Sektor rolniczy

Podobnie jak inne sektory gospodarki, rolnictwo również było przez wiele lat zaniedbane na rzecz sektora naftowego. Jednakże spadające ceny ropy, a także problemy w delcie Nigru, spowodowały otwarcie się władz na inne sektory gospodarki, w tym na rolnictwo. Jest ono zdominowane przez tradycyjne formy uprawy, głównie działające w skali mikro.

Rolnictwo, jako druga, najważniejsza gałąź nigeryjskiej gospodarki jest źródłem utrzymania dla ponad 60% ludności tego kraju. Nigeria posiada doskonałe warunki klimatyczne, które umożliwiają zastąpienie importu rolnego własną produkcją. Stan rolnictwa i jego słaby stopień uprzemysłowienia w najbliższych latach nie pozwoli dojść do stanu samowystarczalności żywnościowej. Chociaż sektor rolny pozostaje dominującym pracodawcą, to do zwiększenia produkcji i tym samym zwiększenia udziału sektora w PKB kraju niezbędne jest przeprowadzenie poważnych inwestycji.

W obliczu rosnących cen żywności oraz wysokich kwot przeznaczanych na import żywności rząd federalny wprowadził szereg inicjatyw i zachęt, mających na celu ożywienie tego sektora gospodarki i wykorzystanie jego potencjału. Oferta rządowa obejmuje zachęty finansowe (dla firm przetwórstwa spożywczego), dotacje (na zakup maszyn rolniczych i nawozów), oraz 0% stawka celna na import maszyn rolniczych, zniesienie restrykcji ograniczającej wielkość udziału inwestora zagranicznego (do 100% udziału w przedsiębiorstwie), brak kontroli walutowych, wolny przepływ kapitału, zysków i dywidend, konstytucyjne gwarancje przeciwko nacjonalizacji/wywłaszczeniu, wakacje podatkowe na pionierskie inwestycje w sektorze rolniczym.

Inwestycji wymagają następujące obszary:

1. Uprawy rolne w celu zabezpieczenia samowystarczalności żywnościowej oraz dostarczenia półproduktów do przemysłu spożywczego. Należy tu wymienić:
 - zboża (kukurydza, ryż, sorgo, proso, pszenica),
 - rośliny korzeniowych (maniok, imbir, ziemniaki),
 - rośliny strączkowe (soja, orzeszki ziemne),
 - owoce (mango, banany, pomarańcze, papaja, ananas, melon),
 - warzywa (kapusta, zielony pieprz, marchew, sałata, cebula),
 - olej palmowy, kakao, kaczuk, orzech kokosowy, bawełna, kawa, cukier trzcinowy.
2. Przemysł spożywczy
3. Hodowla i rybołówstwo posiadają duży potencjał rozwoju. Pastwiska oraz urządzenia do produkcji pasz są wystarczające dla dalszego rozwoju, a dwie duże śródlądowe rzeki, jeziora i przybrzeżne zatoki wraz z dostępem do morza stanowią dobrą bazę do rozwoju połowów.
4. Maszyny i urządzenia do przemysłu rolnego, ponadto rozwój zasobów wodnych w tym infrastruktury przeciwpowodziowej i systemów nawadniania.
5. Obrót towarowy i transport.
6. Zastosowanie nowych technologii do wtórnego przetwórstwa produktów rolnych.
7. Przemysł drzewny. Wykorzystanie obfitych zasobów drzewnych w przemyśle stolarskim i meblowym.

Sektor wydobywczy surowców mineralnych

Kondycja gospodarcza i finansowa Nigerii jest praktycznie całkowicie uzależniona od wydobycia ropy naftowej. Eksploatacja bogactw naturalnych poza ropą i gazem praktycznie nie jest prowadzona. Poza pewnymi wyjątkami zasoby minerałów nie zostały dotychczas szczegółowo zinwentaryzowane. Deregulacja polityki dotyczącej sektora wydobywczego umocowana dekretem nigeryjskiej Rady ds. Promocji Inwestycji, pozwala na prowadzenie działalności inwestorów zagranicznych ze 100% udziałem własności w przedsiębiorstwach działających w tym sektorze. Zasoby surowców mineralnych w Nigerii obejmują m.in.:

Rudy żelaza

Bogactwo złóż rudy żelaza szacuje się na ponad 3 mld ton. Obecnie ruda jest wydobywana w jednej kopalni - Itakpe w stanie Kogi. W Nigerii funkcjonują dwa ośrodki zajmujące się obróbką rudy w Aladja i Ajaokuta.

Złoto

Złóża złota znajdują się w pasie obejmującym zachodnią część Nigerii. Istotnym jest fakt łatwego dostępu do złóż. Znajdują się one stosunkowo płytko i tym samym koszt wydobycia jest relatywnie niski.

Bitumin

Zasoby bitumiczne Nigerii są oceniane na około 42 mld ton. Eksploatacja zasobów bitumicznych nie tylko może zaspokoić zapotrzebowanie lokalnego rynku budowy dróg, ale także stać się dobrem eksportowym kraju.

Gips

Eksploatacja złóż tego minerału, używanego do produkcji cementu ma duży potencjał w Nigerii, ponieważ produkcja jest niewystarczająca by sprostać miejscowym potrzebom. Roczna produkcja cementu wynosi około 8 mln ton a zapotrzebowanie lokalne wynosi blisko 10 mln ton. Zasoby nigeryjskie gipsu są szacowane na blisko 1 mld ton.

Węgiel

Nigeryjskie „czarne złoto” jest jednym z najbardziej bitumicznych na świecie, ze względu na niską zawartość siarki i popiołu, tym samym najmniej szkodliwym dla środowiska. Zasoby węgla w Nigerii ocenia się na 3 mld ton.

Kamienie szlachetne

Przemysł wydobywczy kamieni szlachetnych takich jak szafir, rubin, akwamaryn, szmaragd, turmaliny, topaz, ametyst a także cyrkon i flourspar zlokalizowany jest głównie w regionie Plateau, Kaduna i Bauchi.

Poziom eksploatacji złóż surowców mineralnych w Nigerii jest niewspółmiernie niższy od ich zasobów i potencjału. Stąd też, władze Nigerii przygotowały szereg zachęt inwestycyjnych, mających przyciągnąć zagraniczne inwestycje do tego sektora. Są to m.in.:

- wakacje podatkowe na okres 3 do 5 lat,
- odroczenie należności licencyjnych,
- rozbudowa infrastruktury drogowej i energetycznej dla terenów górniczych,
- prowadzenie działalności przy 100% udziale własności.

Możliwości wejścia do sektora wydobywczego.

Istnieją dwa modele prowadzenia działalności w sektorze wydobywczym:

1. przejęcie istniejącego podmiotu.

Do przeprowadzenia tej czynności potrzebna jest akceptacja Ministerstwa Rozwoju Górnictwa.

2. uzyskanie jednej z licencji: Prospecting Right (PR), Exclusive Prospecting Licence (EPL) lub Special Exclusive Prospecting Licence (SEPL).

Aby uzyskać licencję, wnioskodawcy muszą przedstawić możliwości finansowe i techniczne kwalifikujące inwestora do wejścia do sektora.

Przydatne adresy

Ambasada RP w Abudży

Siedziba:

10, River Niger St., off Danube St., Maitama

Abuja, Nigeria

Telefony: +234 807 663 1021

+234 805 200 0204

e-mail: abuja.secretary@msz.gov.pl

strona internetowa: www.abudza.msz.gov.pl

Nigerian Investment Promotion Commission (NIPC)

Siedziba:

Plot 1181 Aguiyi Ironsi Street, Maitama District

P.M.B. 381 Garki

Abuja, Nigeria

Telefony: +234 0929 048 82

+234 0929 047 06

e-mail: osicinfodesk@nipc.gov.ng / infodesk@nipc.gov.ng

strona internetowa: www.nipc.gov.ng

Corporate Affairs Commission (CAC)

Siedziba:

Plot 420, Tigris Crescent

Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama

P.M.B 198, Garki

Abuja, Nigeria.

Telefony: +234 946 185 94

strona internetowa: www.cacnigeria.org

Nigeria Export Processing Zones Authority

Siedziba: No. 2 Zambezi Crescent, Cadastral Zone A6

off Aguiyi Ironsi Street

Maitama, Abuja, Nigeria

Telefony: +234 978 040 77

+234 9 413 1598

Fax: +234 941 315 50

e-mail: md@nepza.gov.ng

strona internetowa: <http://www.nepza.gov.ng>

Opracowanie: PAliIZ na podstawie materiałów NIPC (www.nipc.gov.ng), Central Bank of Nigeria (www.cenbank.org), Ambasady RP w Abudży (www.abudza.msz.gov.pl), Międzynarodowego Funduszu Walutowego – World Economic Outlook Database (www.imf.org)

Niniejszy poradnik ma charakter informacyjny. Został opracowany na podstawie informacji uznanych za wiarygodne i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

Publikacja finansowana ze środków Ministerstwa Gospodarki RP.